

Nr 66.

Av herr **Johansson** i Brånalt, om likställighet mellan städer och landsbygd i avseende å antalet representanter i landsting.

Vid sommarriksdagen förra året väckte undertecknad en motion om likställighet mellan landsbygd och städer vid val till landsting. Denna motion blev av konstitutionsutskottet enhälligt avstyrkt under motivering, att frågan är av den betydelsefulla och grannliga natur, att den kräver en ingående prövning och tillräckligt material för en sådan prövning ej förelåg samt att några allmänna önskingar om likställighet i nämnda hänseende ej blivit framställda, så avstyrktes motionen och bägge kamrarna avslog densamma. Vad de av utskottet anförda skälen för avstyrkande angår, så måste jag, vad det rör materialet som utskottet anser sig behöva för frågans prövning, omnämna, att jag trots förfrågningar på flera håll ej kunnat leta ut, vari detta material skall bestå, och följaktligen kan jag ej framkomma med något sådant. Vad de allmänna önskingarna vidkommer, förundrar det mig, att utskottets alla ärade ledamöter sätta som krav för en förändring i en förordning, som de i motiveringen indirekt erkänna ej är lämplig efter vår tids förhållanden, att de alla sätta som krav den allmänna opinionen. Jag för min ringa del kan ej anse annat än att rättvisa och billighet borde vara de ensamt bestämmande i en lagändring som denna.

Under debatten vid motionens behandling i riksdagens andra kammare gavs mig en fingervisning att jag i stället för att begära en direkt ändring i ifrågavarande lagbestämmelser skulle begärt en skrivelse till Kungl. Maj:t i frågan. Denna tankegång har jag svårt att dela, jag för min del kan fortfarande ej annat än anse, att denna fråga är av sådan beskaffenhet, att riksdagen mycket väl kan upptaga frågan till direkt avgörande, och jag anser, att riksdagen bör ej besvara Kungl. Maj:t i onödan.

Till vad jag här har anført, har jag endast att tillägga de kortfattade skäl och motiv, som anfördes i min förra motion och som jag fortfarande anser vara tungt vägande för den åsyftade likställigheten.

Vid det nya representationsskicket genomförande tillerkändes städerna betydligt större inflytande på bägge kamrarnes sammansättning

än landsbygden. Denna städernas företrädesrätt, vid val till andra kammaren, inskränktes efter en del år, och vid den allmänna rösträttens införande blevo städer och landsbygd fullt likställda.

Vad första kammaren vidkommer, har städernas företrädesrätt i det närmaste bibehållits. Ifrån början fingo städerna välja en landstingsman för varje fullt tal av 2,500 innevånare, då landsbygden endast fick välja en för varje fullt tal av 5,000. Vid senaste omläggningen för valen till landstingen blev siffran för städernas innevånareantal höjt från 2,500 till 3,000, men landsbygden blev oförändrat, och enligt nu gällande lag har 3 personer boende i stad lika stort inflytande på så väl landstingens som första kammarens sammansättning som 5 personer boende på landsbygden.

Förefinnes numera skäl för bibehållandet av denna olikhet och är den med rättvisa och billighet överensstämmande?

Jag kan ej anse, att så är förhållandet, utan hyser den åsikten, att det är av minst lika stor betydelse för hela landets framgång och utveckling, att landsbygdens intressen och rätt beaktas och tillgodoses som städernas, och förmenar, att landsbygdens folk äger över huvud taget lika stora förutsättningar som stadsbefolkningen för att på ett klokt och förståndigt sätt arbeta för befrämjande av såväl länens som hela landets bästa, både i landsting och riksdag.

Angående det innevånareantal som bör utgöra grunden för rätten till val av landstingsman tror jag det vara riktigast välja en medelväg mellan de olika innevånareantal, som nu äro gällande i stads- och landsvalkretsar.

Under åberopande av vad här anförts får jag härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts förordning om landsting, att städer och landsbygd bliva fullt likställda, angående antalet landstingsmän som de olika valkretsarna äga rätt att välja i förhållande till folkmängden, på så sätt, att innevånareantalet, som skall utgöra grunden för val av varje landstingsman, bestämdes till ett fullt tal av 4,000 såväl i stads- som landsvalkretsar.

Stockholm den 26 januari 1915.

Nils Johansson
i Brånalt.